

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår dato 26.10.2009
Deres dato 26.06.2009
Vår referanse AEN/236108
Deres referanse
200903639EO.KG/an

Høringsuttalelse - NOU 2009:9 Lov om offentlige undersøkelseskommissjoner

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse om utredningen NOU 2009:9 Lov om offentlige undersøkelseskommissjoner.

Undersøkelseskommissjoner bør kun brukes unntaksvis

NHO mener det er avgjørende å finne den riktige balansen mellom på den ene side behovet for å få undersøkt nærmere bestemte forhold og på den andre side behovet for å sikre rettsikkerheten til de som er berørt av en slik undersøkelsesprosess. I sivile rettsprosesser og strafferettslige prosesser sørger prosesslovgivningen for en god balansering av blant annet disse behovene. Disse faste etablerte prosedyrene bør benyttes så langt det er mulig. Det bør være en høy terskel for å gjennomføre undersøkelsesprosesser.

Undersøkelse – ikke etterforskning

NHO mener utvalget sender et riktig og viktig signal når utvalget foreslår å endre begrepsbruken. Det foreslås å kalle prosessen en undersøkelse i stedet for å bruke begrepet gransking, som i dag. Gransking er et svært tendensiøst begrep. Ofte har granskinger også hatt store likhetstrekk med straffeprosessuell etterforskning. Dette gjelder særlig for de private granskningene. Granskinger/undersøkelsesprosesser kan være svært byrdefulle for de berørte. Utvalget understreker at undersøkelseskommissjoner ikke skal ta stilling til straffansvar, noe som er viktig å ha i mente. Etterforskning er politiets ansvar alene.

Lovens virkeområde

Lovforslagets virkeområde er offentlige undersøkelseskommissjoner oppnevnt av Kongen i statsråd. Dermed avgrenses det mot private undersøkelseskommissjoner og offentlige undersøkelseskommissjoner oppnevnt av andre. En del av de grunnleggende rettsikkerhetsgarantiene som er innarbeidet i lovforslaget vil likevel være anvendelige også for disse andre kategorier undersøkelseskommissjoner. Dette gjelder blant annet kontradiksjon i form av innsynsrett og imøtegåelsesrett, rett til bistand, respekt for taushetsplikt og berørtes rett til orientering om undersøkelsens utfall før rapporten avgis.

Særlig om respekt for taushetsplikt

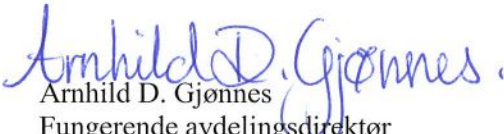
I forslaget til § 10 heter det at det i mandatet kan fastsettes at de som gir informasjon til kommisjonen skal være fritatt for lovbestemt taushetsplikt. Utredningen drøfter ikke

nærmere hva som menes med "lovbestemt taushetsplikt". At forvaltningens taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 er omfattet, er vel utvilsomt. Men hva med advokaters, legers, presters og andres taushetsplikt som indirekte fremgår av straffeloven § 144 og prosesslovgivningen? Når det gjelder advokater, er taushetsplikten forankret i Advokatforeningens etiske regler, som er gjort gjeldende for alle advokater gjennom advokatforskriften. Her er altså taushetsplikten ikke lovbestemt, i alle fall ikke direkte. NHO antar at det *ikke* skal kunne dispenseres fra disse nevnte persongrupperes taushetsplikt etter lovutkastets § 10. Det kan ikke være slik at undersøkelseskommisjoner skal få tilgang til taushetsbelagt informasjon som det normalt ikke engang kan kreves gitt tilgang til i en straffesak. NHO foreslår derfor at det presiseres i lovteksten at den taushetsplikten det siktes til, er forvaltningens taushetsplikt.

Kommisjonens handlingsrom

Lovforslaget legger opp til at kommisjonen skal stå relativt fritt til å organisere sitt arbeid. Dette begrunnes med at kommisjonen skal være uavhengig. NHO mener det må vises varsomhet her. En slik frihet passer i alle fall mindre bra for private undersøkelseskommisjoner. I slike sammenhenger tiltar undersøkelseskommisjoner seg innimellom svært vide fullmakter. Det skal imidlertid tilføyes at private undersøkelsesprosesser er svært ulikartede, og etterforskningspreget varierer. Generelt mener likevel NHO at flest mulig spørsmål som omhandler de berørtes rettssikkerhet bør tas stilling til i mandatet.

Vennlig hilsen
NÆRINGSBLIVETS HOVEDORGANISASJON
Næringsjuridisk avdeling

Arnhild D. Gjønnnes
Fungerende avdelingsdirektør

Anna E. Nordbø
Advokat